ליבן. בחור. בלשון חכמים נקרא ליבון ובלשון הלועזים קורין בלמדמו"י: **שחיטתו כשרה.** ולא אמר שריפה היא זו ולא שחיטה: **חידודה קודם לליבונה.** מקדים וממהר לחתוך קודם שתכוה הבהמה מן האור: **והאיכא צדדין.** דסכין כשנכנס לתוך החתך קודם שתשחט רוב הסימנים היא שורפת את הסימנים ונמצאת שהיא נשרפת[ה] קודם שחיטה שהרי ושט נקובתו במשהו ליטרף ושריפה נקרא הוא: **מירווח רווח.** מתרחב החתך מצדי הסכין מכאן ומכאן ואין נוגע [ו]הסימן אלא חידודו של סכין: **והכה בו.** [ז]את האדם מכה בכח: **משום שחין גדון.** לענין נגעים כדמפרש לקמן. שחין בא ע"י חום שמתחמם מחמת כח ההכאה ומכוה באה מחמת האור והכא דאיכא תרוייהו בהי מייניהו דיינינן ליה: **למאי נפקא מינה.** באיזה דבר חלוק דין מכוה משחין דתיבעי לך: **מטמאים בשבוע אחד בשני סימנים בשער לבן ובפסיון.** שאין בהן הסגר שני כמו שכתוב (ויקרא יג) בשאת ובספחת ב' הסגרות שאם עמד בעיניו ולא פשה שבוע ראשון מסגיר אותו בשניה שמא יפשה ויחליטנו אבל בשחין ומכוה לא נאמר אלא הסגר אחד ואם עמד בעיניו בשבוע ראשון שוב אין מסגירו לטמאו אלא פוטרו והולך: **בשני סימנין.** הרי דמפרש: **שער לבן ופסיון.** אם פשה ולא כנתק שסימן טומאתו בשער להוב: **ולמה תלקו הכתוב.** בשתי פרשיות ופירש משפט כל אחת בה ולא לירפס יחד שהרי משפטן שוה והיה לו לכתוב כי יהיה בו בעורו שחין או מכוה: **שאין מלטרפין זה עם זה.** לשיעור נגע כגריס חלי פול שאם עלה בו חלי גריס מחמת חום מכה שלא ע"י האור וחלי גריס אלה ע"י כויית האור אין מלטרפין[ג]: **שחין.** לשון חמימות כמו (יומא דף נג:) שנה שחונה וכדמתרגם יונתן חמותי ראיתי אור שחינית (ישעיה מד): **לקה באחן.** הכהו [ח]בכח באחן אפילו בלא חבורה דכל מכה מתחמם הבשר מיד ע"י ההכאה: **בגפת.** שהטמין ידו בפסולת של זיתים והוא חם מאד מאיליו וכוה: **אבר מעיקרו.** ממקום שעוקרים העופרת והוא חם: **גחלת.** פחם שלא כבה: **רמץ.** אפר חם וכך שמו בלשון ערבי: **גפסים.** מין סיד ושורפין אותו כמין סיד: **ומכוה כו'.** כולהי הך מתניתא מצטרכי הכא לפרושי מאי תיבעי לן דהא בעיא דלעיל הכי איבעיא לן ליבן שפוד והכה בו איזה הבל קודם לבא הבל המכה או הבל האור ונפקא מינה לכדתניא דהולכין אחר האחרון דתניא שחין ומכוה במקום אחד באותו מקום שלקה בראשון לקה בשני באותו גרים עצמו: **ביטל אחרון את הראשון.** ונפקא מינה לענין ליקוף שאם היה בו חלי גרים שחין ולקה באותו חלי גרים נהפך אותו [ז]גרים ונעשה מכוה ואם חזר ולקה לאחר זמן אבל מכוה זו שלא ע"י האור ונולד בו חלי גרים שחין אחר ונעשה שלם אין מצטרף עם הראשון וטהור והשתא אהני ליה דיטול שאילו לא ביטל חלי גרים הראשון היה זה מצטרף עמו: **והלא ה"ד.** לענין בעיא דלעיל [ז]היכי מתבעי לן: **וליבן שפוד והכה בו.** והכהאה זו יש תורת שחין ותורת מכוה ואיבעיא לן הי קדים ואתי דליתי בתרא ונבטליה: **חבטא קדים.** כח ההכאה קדים להרע לו לאדם והוי שחין ואתי הבל [ז]האור אחרון ומבטל ליה וה"ל מכוה ולא מצטרף בהדיה חלי גרים קמא דה"ל שחין ומכוה: **חידוד שאני.** דמתוך שהוא חד אין הבל האור שבו חזק ואתיכתו קדם להבלו: **אלמא חבטא קדים.** ואתי הבלא ומבטל ליה: **דברזייה מברו.** שלא הכהו בכח אלא דקרו ואין כאן חבטא אלא הבל אבל הכהו דאיכא חבטא אימא דהא הוה בתרא ומבטל הבלא: **מברו.** פויינ"ט בלע"ז: **של עבודת כוכבים.** שמשמשים בה קרבנות של עבודת כוכבים ואסורה בהנאה כדאמרינן במסכת ע"ז (דף נא:) אבד תאבדון את כל המקומות [דברים יב] בכלים שנשתמשו לעבודת כוכבים הכתוב מדבר: **מקלקל הוא.** ואין זו הנאה שבחייה היו דמיה מרובין מלאחר שחיטה שבחייה היא עומדת לג' דברים לגדל ולדות ולחריסה ולאכילה: **לחתוך.** מתקן הוא דכיון דשחטה להכי קיימא: **במסוכנת.** דהוי מתקן והוי הנאה שאם לא ישחטנה תמות: **באחטי דקיימי לקורבנא.** נתחים טובים ירך וכתף וחזה [ח]דקיימי לשלחן דורון לאדם משוב וזה שהתכן הפסידן: **ותיפוק ליה.** אף על גב דהוא מקלקל אסור לחתוך משום שמנונית דאיסורא שנבלעו בסכין: בחדשה

והא איכא צדדין. כנגד מה ששחט טריפה דהכא הוה בעי למיסר משום צדדין אי לאו משום דמרווח רווח: **מטמאים בשבוע אחד בשני סימנים בשער לבן ובפסיון.** כך דינו דבסוף שבוע ראשון מטמא אם פשה או אפי' לא פשה מטמא כי איכא שער לבן וכן בתחלה מטמא בשער לבן אבל בסוף שבוע אם אין שער לבן ולא פשה אע"ג דעמד בעיניו ולא כהה טהור אבל שאר נגעים בעי הסגר פעם שנית והלשון קלת קשה דלא הוה ליה למימר מטמאים אלא מטהרים שאין כן בשאר נגעים דבעו הסגר [ז]וי"ל דה"ל קאמר מטמא בשער לבן ובפסיון דוקא אבל אי אין שער לבן ולא פשה אע"ג דלא כהה טהור: **בחמי טבריא וכל דבר שלא בא מחמת האור.** אפילו רבי יוסי דאשיב ליה בפ' כירה (שבת דף לט.) תולדת האור משום דמיחלפא אפיתחא דגיהנם שמא כאן היה מודה דגדון משום שחין ולא משום מכוה כיון דהאי אור בידי שמים:

מותר לשחוט בה מקלקל הוא. אע"ג דבסוף פרק אלו דברים בספחים (דף עג.) מחייב לענין שבת גבי שוחט בשבת בחוץ לעבודת כוכבים משום תיקון כל דהו דתקן להוציא מידי אבר מן החי שאני שבת דמלאכת מחשבת אסרה תורה וכיון שיש תקון פורתא חשיב מלאכת מחשבת שלכך נתכוין אע"פ שקלקולו יתר על תקונו אבל לענין נהנה מעבודת כוכבים לא חשיב הנאה כיון שקלקולו יתר על תקונו:

[י] **שלבנה באור.** הא דתנן בסוף מסכת ע"ז (דף עה:) סכין שפה בקרקע והיא טהורה דקני בנעילה בקרקע עשר פעמים ולא בעי ליבון היינו לחתוך בה לונן כדאמר התם בגמרא והכא דמוקי לה כשליבנה באור כדי לייבש אפילו יהא בית השחיטה רותח ותימה דמשמע הכא דבעי ליבון וכן משמע נמי התם בתוספתא דמסכת ע"ז (פ"ט) דקתני השפודים והאסכלאות והסכינים מלבנן באור ותימה דבפרק כל שעה (פסחים דף ל:) משמע דקני בהגעלה דקאמר הני סכיני דפיסחא היכי עבדינן להו ומסקינן הלכתא אידי ואידי ברותחין ואור"ת דיש לחלק גבי חמץ משום דהיתירא בלע דבעינן זה מחלק בסוף מסכת ע"ז (דף עו.) אע"ג דהשתא [כ]דבליעי הוי איסורא מ"מ בשעת בליעה הוי התירא אע"ג דרב אשי גופיה מחלק כן במסכת ע"ז (דף עו.) ובפסחים (דף ל:) קאמר רב אשי לדידי חדתי עבדי לי מחמיר על עצמו היה ונראה דהא דמסיק והלכתא אידי ואידי ברותחין הוי מסקנא דמילתא דרב אשי ועוד אור"ת דהכא ובתוספתא איירי בסכיני גדולים שלולין בהן בשר והוי תשמישן על ידי האור ולהכי בעי ליבון ודיקא נמי דקא חשיב להו בתוספתא בהדי שפודין ואסכלאות אבל סכיני דפיסחא מיירי בקטנים והסכינים ישנים שאנו לוקחים מן העובדי כוכבים היה אומר הר"י בן ה"ר מאיר שצריכין ליבון מפני שדרך העובדי כוכבים לתקן בהן נר שדולק בהן חלב וגם מהפכין בהן בשר על גבי גחלים וחותכין ור"ת היה אומר כיון דאין עיקר תשמישן לכך לא חיישינן דלמא אתרמי ועבד הכי ועוד אפילו אתרמי ואשתמש בו על ידי האור סגי בהגעלה דכל מה שקופו לפלוט על ידי רותחין פולט בהגעלה ראשונה ואין זה דיוק דדילמא כיון שנשתמש בו על ידי האור אין יוצא מידי דופיו לעולם בהגעלה בלא ליבון ופולט תמיד בכל הגעלותיו מידי דהוה אכלי חרס דלא סגי ליה בהגעלה ולא אמר כל מה שעתיד לפלוט פולט בהגעלה ראשונה אלא אינו יוצא מידי דופיו לעולם[ט]: השוחט

מסורת הש"ס

[א] [לקמן יז:], [ב] נגעים פ"ג מ"ד וס"ע מ"ל, [ג] [וספפתא דנגעים פ"ג הי"ב], [ד] [י"ל ותנן], [ה] נגעים פ"ט מ"ל ע"ס, [ו] פסחים עט., [ז] תוספתא דנגעים פ"ג [הי"ב], [ח] [נטרפה רש"ס], [ט] י"ל חלי גריס, [י] [שיך לע"ב], [כ] [י"ל דפליגו], [ל] [וע"ע תוס' ע"ז עו: ד"ה אמר],

מוסף רש"י

חידודה קודם לליבונה. קודם שיכוה הסימן בליבון הוא נחתך בחידוד (לקמן יז:). **ברמץ.** אפר רותח (פסחים עה.). **בגפסית.** מין סיד הוא (שם).

רבינו גרשום

שניה עכשיו כואב לו ביותר והוא מרצה כדם עולה כי אזיל לדבר מצוה. לא בצע על פרוסה כלומר לא היה נהנה: ליבן סכין ששרפו באור עד שהיה אדום. חידודה קודם לליבונה כלומר מחמת חידוד נשחטה לא מחמת האור שזו ליבון: מטמאין בשבוע אחד כלומר דבשניהם כתיבי והסגירו שבעת ימים שנאמר בשתי סימנים בשער לבן ובפסיון כלומר דבשניהם כתיב אם פשה תפשה והנה נהפך שער לבן בבהרת אלא למה חלקום זה מזה כלומר עכשיו ששניהם יש דין אחד לומר שאין מצטרפין זה עם זה שאם היה חצי גריס שחין וחצי גריס (בהרת) [מכוה] אין מצטרפין: לקה בעץ או באבן כלומר שחם אותו עץ או אבן במקום שחותכין אותו: בגפת פסולת דזיתים. לאיתויי אבר מעיקרו כלומ' כשחותכין אבר מעקרו חם הוא ביותר והוא שחין. ואי זהו מכוה [נכוה] ברמץ באפר עם גחלים דקים בסיד רותח כשערשין הסיד חם הוא כמה ימים לאחר עשייתו. בגפסים רותח פסולת הברזל שהנפח משליך מכיתו וכל דבר הבא מחמת האור כגון דהוה חצי גריס וכו' כלומר מאי חבטא קדים כלומר המכה והיינו שחין ואתי הבלא כלומר הלבון והיינו מכוה ומבטל ליה לחבטא כמו דלא היה שם כלל עכשיו הוה ליה שחין ומכוה ולא מצטרף או דילמא הבלא קדים ואתי חבטא ומבטלי להבלא והוה ליה חבטא ושחין ומצטרפין: ת"ש דאמר זירא ליבן סכין ושחט כו' אלמא חבטא קדים וכך הכא דחבטא קדים ואתי הבלא ומבטל

עין משפט נר מצוה

לח א מיי' פ"ו מ' מהלכות שחיטה הלכה כב סמג עשין פג טוש"ע י"ד סימן ט:

לט ב מיי' פ"ה מ' מהלכות טומאת צרעת הלכה ד:

ג [מיי' שם הלכה ה ו]: מ ד ה מיי' שם הלכה ח: מא ו מיי' שם הלכה ו: מב ז ח ט מיי' שם הלכה כ:

מג י כ מיי' פ"ז מהלכות ע"ז הלכה יט סמג לאוין מה טוש"ע י"ד סימן י סעיף ח [וסימן קמב סעיף ב]:

לעזי רש"י

פרינ"ט. נוקב.

שיטה מקובצת

[א] ואין נוגע בסימן אלא חדודו של סכין: [ב] והכה בו מכה בכח כצ"ל: [ג] אין מצטרפין לדונו צרעת אלא טהור הוא הס"ד: [ד] לקה באבן הכהו האבן בכח אפי' כצ"ל: [ה] נהפך אותו חצי גריס ונעשה: [ו] לענין בעיין דלעיל דתבעי לן: [ז] ואתי הבל שבא אחרון ומבטל: [ח] ודקיימי לשלחן דורון נ"ב בס"י נ"א והוה מקיימן לשלחן וכו': [ט] דבעו הסגר שנית וי"ל דה"ג קאמר:

רבינו גרשום (המשך)

לחבטא והוה ליה שחין ומכוה ואין מצטרפין לא חדוד שאני ומשום הכי אמרינן הכא דחבטא קדים אבל התם אמרינן דהבלא קדים ואתי חבטא ומבטל להבלא והוה ליה שחין ושחין ועדיין לא יכילינן למילף מהכא: סכין של ע"ז מותר לשחוט בה. מפני שמקלקל: ואסור לחתוך בה בשר. מפני שמתקן: פעמים שהשוחט אסור במסוכנת. כלומר דמתקן הוא: באטמי דקיימי לקורבנא כלומר דהוי רוצה ליתנם ואינו רוצה שיתחתכו איברים [אברים] עכשיו כשיחתכם מקלקל הוא: ותיפוק לי משום שמנונית דאיסורא אסור לשחוט [ט] בהמה אחרת ולא משום דאסור לחתוך בה בשר דמתקן. לא בסכין חדש כלומר שאינו

[ט] נראה דל"ל אסור לשחוט בה וגם לחתוך בה בשר בלאו איסור דמתקן.

עין משפט נר מצוה

מד א טוש"ע יו"ד סימן י סעיף ח (וסימן קמב סעיף ב):
מה ב מיי' פ"ז מהלכות ע"ז הלכה ד סמג לאוין מה טוש"ע י"ד סי' קלט סעיף ח:
מו ג מיי' פי"ז מהלכות מאכלות אסורות הלכה ז סמג לאוין קלח טוש"ע י"ד סימן י סעיף ח:
מז ד מיי' שם הלכה ח טוש"ע שם סעיף ג:
מח ה שם סעיף ב:
מט ו ז מיי' פ"ז שם הלכה יז יח סמג שם טוש"ע י"ד סימן סד סעיף טז:
נ ח מיי' שם הלכה יט טוש"ע שם סעיף יח:

רבינו גרשום

אסור אלא משום שאסור להנות מע"ז: איבעי תימא דפסק ביה גזא לע"ז. כלומר שחתך חתיכה של עץ לע"ז איבעי תימא שליבנה באור כלומר דאין לחשוש משום שמנונית אלא משום שאסור להנות מע"ז: קולף כלומ' קולף בית השחיטה רבה בר בר חנה אומר מדיח כלומ' בית השחיטה אגב דוחקא דסכינא כלומר דסכין דוחק לשחיטה בלעי [בית השחיטה] מסכין (לשחיטה) ואסור. סכין טרפה כלומר ששחט בה טרפה: ואי איכא בליתא דפריסא למיכפריה כלומר אי איכא בגד בלוי מירעיה לקנחו לא צריך להדיח. מ"ט משום דקא בלע דאיסורא כלומר דקא בלע דטריפה: דהיתירא נמי הא קא בלע אבר מן החי כלומר אפ' שחט בהמה דהיתירא נמי דקא בלע אבר מן החי ולצריך נמי חמץ. אימת קא חיימא כלומר אימת בית השחיטה רותח לכי גמרי שחיטה האי שעתא היתירא הוה כלומר שהיא מתה ואינה אבר מן החי: לא ליסחוף אינישׁ כפלי משמע זו כפלי שהוא נוטל מבשר אחדאינו״ טריבונובלשון כנען לא ליסחוף על בשר אחדשהיא״ טריבונובלומר לא לנח כפלי עילוי בשרא כלומר אֲלַיֵּיד: אי הכי כי תריצי נמי. כי תריצי משמע אנטיר בלשון לעז כלומר את אמרת לא לנח אינישׁ כפלי עילוי בשרא כלומר משום דדאיב תרבא דבלע בשרא דכפלי מונח עליו אי הכי אפילו אין מניחן על שום בשר אלא אפילו מניחן לחודייהו דייב תרבא ובלעי כפלי: קרמא מפסיק מתתאי כלומר קרמא מפסיק בין החלב ובין הבשר מתתאי הכי. אי (קרמא נמי).

מסורת הש"ס

א) [ע"ז יט: וש"נ], נ"ל שלם, **ג)** [נ"ל ואמתן], **ד)** [נ"ל ואמתן], **ה)** [בשלוט ומיפשר מרגומו בשלמא ומתרוצא ועיין בערוך ערך תרן], **ו)** [ע"ז ז.], **ז)** [נ"ל בגילון קיסר], **ח)** בס"ג: אלנבוו, **ט)** [זמתי' כה. לג: וע"ש בכס"ר], **י)** עיין רש"י שבריר"ף, **כ)** [דף לט.], **ל)** [דף לט:], **מ)** [וע"ע תוס' ע"ז לח: ד"ה לו משום], **נ)** ר"מ מ"ז, **ס)** [שבת קכג:].

הגהות הב"ח

(א) גמ' דמר סבר בית השחיטה רותחת ומר וכו' השחיטה צונן לא דב"ע: **(ב)** רש"י ד"ה למיכפרי וכו' כפורי זהב. ע"ג זבחים דף כ"ה ע"א בסופה:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) רש"י ד"ה ואמר כך יתמוך וכו' ויסכח ולא יקנח. ר"ב כאן הס"ד ואמ"כ מה"ד מיתלף ליה וכו' עכ"ל וכל"ל. ומלות ואמי לאחלופי נמחק:

לעזי רש"י

אשפר"א. מחוספס.
טייל"א. קרום.
פלאנק"ש [פלנק"ש].
כסלים (השרירים הפנימיים של הירך סמוך לכליה).

מוסף רש"י

בין לר' ישמעאל בין לר' עקיבא. דפליגי בעבודת כוכבים עצמה מאימתי נאסרת, ובתמיד מודו לאינן אסורין (ע"ז יט:). **עד שיעבדו.** עד שישתמשו בהן לעבודת כוכבים (שם).

שיטה מקובצת

א) מדיח במים. נ"ב נ"א בס"י מדיח במים את בית השחיטה: רותחת. ובולע בשר את שמנונית הנדבק בו בדפני הסכין: **ב)** והלכתא אפ' בצונן וגבי וכו' נ"ב נ"א בס"י ואע"ג דאיפסיקא הלכתא בית השחיטה צונן גבי סכין של היתר הוא דפסק וכו': **ג)** דלא איתסר בבליעה זו דקשה הוא לבלוע: **ד)** בגד ישנה של וילון שהיא קשה וכו': **ה)** דפרסא וילון כדמתרגמינן: **ו)** ונתקן חדא לחלבים ולבשר ויחתוך בשר ואח"כ חלבים ואע"ג דהדר מחתך בה בשר כשתבא בהמה אחרת כיון דחלבים צונן הן בהדחה סגי ליה או בקינוח הס"ד. ומה"ד גזרה שמא יחתוך בה חלבים ואח"כ בשר בבהמה אחת ומחמת שהוא טרוד במלאכתו: **ז)** אלמא קסבר בית השחיטה רותח ואפ"ה לחתוך בה צונן:

השוחט בסכין של עובדי כוכבים רב אמר קולף. לריך להעמיד ביודעין בה שהיא בת יומא דאי נמי הכי אמאי קולף לרב הא סתם כלים של עובדי כוכבים אינן בני יומן וגבי עכברא בשיכרא בפרק בתרא דמסכת ע"ז (דף סח:) מסופק ליה לגמרא אם סבר רב נותן טעם לפגם מותר או אסור ורמיה דסתם כלי עובדי כוכבים אינן בני יומן משמן של עובדי כוכבים דתנן בפרק אין מעמידין (ע"ז דף לה:) דאסור ומפרש שמואל בגמרא משום דזליפתן של כליס אוסרתן וקאמר דרבי יהודה נשיאה ובית דינו נמנו עליו והתירוהו משום דקסברי נותן טעם לפגם מותר וטעם לפגם דקאמר היינו משום דאינן בני יומן דאין לומר דאפילו הוה השמנונית בעין הוא נותן טעם לפגם בשמן דא"כ קשיא מתני' דהתם[כ] דשריא דבש ומפרש בגמרא למאי ניחוש לה אי משום איערובי מסרי סרי ואי משום גיעולי עובדי כוכבים נותן טעם לפגם מותר וגבי שמן אסורה אלא היינו טעמא דגבי דבש אפילו שמנונית בעין נותן טעם בדבש לפגם אבל השמן אין הפגם אלא משום שאינו בן יומו ועוד דמפרש התם[ל] טעמא דקורט של חלתית דאסור משום דמפסקי ליה בסכינא אע"ג דנותן טעם לפגם מותר אגב חורפא דחלתית מחליא ליה ומשויא ליה לשבח ואי סתמייהו בני יומא ניהו לא הוה צריך לאותו טעם[מ]: **אגב** דוחקא **דסכינא בלעה.** הר' יצחק בר מאיר היה מצריך מתוך כך לאחר שנקרו החלב מן הבהמה לחזור ולקלוף בכל המקומות שחתך בסכין משום דבלע מן החלב אגב דוחקא דסכינא וכן כשמביאין בשר מטבחי עובדי כוכבים מצריך לקלוף בכל מקום שחתך עובד כוכבי' בקופין שלו או בסכינו ויש למצוא טעם על המנהג שלנו שנהגו להקל ולילמא בית השחיטה דוקא שרותח קצת מהני דוחקא דסכינא תדע מדדייקינן בסמוך דהתירא נמי קא בלע מאבר מן החי ומשני לאימת קא בלע לכי חיימא כו' והשתא לגישנא דדוחקא דסכינא תקשי ליה הכי דהתירא נמי אגב דוחקא דסכינא קא בלע דלא מצי לשנויי הכי אלא ולאי אגב דוחקא דסכינא נמי לא בלע אלא בסוף השחיטה דחיימא ועוד אמר בפרק כל הבשר (לקמן דף קיא:) נתן שחתכו בסכין של בשר אסור לאוכלו בכותח דאגב חורפא דלגון פליט הסכין ובלע נתן אבל משום דוחקא לא:

סכין טריפה פליגי בו'. משמע דסכין כשרה לכולי עלמא בצונן והיינו דוקא לענין לשחוט בה פעם אחרת ואע"פ דמלוכלך הסכין בדם הרבה בלאו הכי יש דם הרבה בבית השחיטה מן הבהמה עצמה ולא בלע ליה משום דטרידי סימנין לפלוט דם אבל לחתוך בה רותח אפילו שחט בה כשרה אסור ואמר בפרק כל הבשר (ג"ז סח) סכין ששחט בה אסור לחתוך בה רותח: **והלכתא אפילו בצונן ואי איכא בליתא דפרסא בו'.** והא דבעי בסוף מסכת ע"ז (דף עו: ושם ד"ה אמר) נעילה י' פעמים בקרקע לחתוך בה צונן בסכין של עובדי כוכבים לא דמי לסכין טריפה דהכא דבאקראי בעלמא אבל בסכין של עובדי כוכבים מתוך שחותכין בו איסור תמיד נדבק בו השמנונית ואין יולא ממנו בלא נעילה ור"ת פירש משום דהתם חותך בו איסור רותח אבל הכא קסבר בית השחיטה צונן וקשה לפירושו דבפ' כל הבשר (לקמן דף קיא:) אמר שמואל סכין ששחט בה אסור לחתוך בה רותח ואפילו הדיחה כדמשמע בתר הכי דקאמר לחתוך בה צונן אמרי לה בע' הדחה פירוש הסכין ולא כפי' הקונטרס דפירש התם דאבשר קאי מדנקט בעיא לשון נקבה ועוד דתקנת סכין אתא לאשמועינן דקאמר אסור לחתוך בה רותח וכן לחתוך בה צונן אלמא קסבר בית השחיטה רותח[ז] אפילו הכי לחתוך בה צונן לא בעי נעילה ויש לומר שאני התם דליכא איסורא אלא משום דם ודם[י] (צונן) לא בלע כל כך דדם משרק שריק ומכל מקום אסור לחתוך בה רותח או אפילו צונן בלא הדחה או קינוח לאמרי לה דלא בעי הדחה משום שיש רוב דם על הסכין כמו כבדא עילוי בישרא דאסור לכתחלה ולא אמר משרק שריק לפי שיש רוב דם בכבד: **וליתכן חדא** ולחתוך בה בשר בו'. ופעם אחרת כשירלה לחזור ולחתוך בשר יהא זכור להכשירה ועל הסכין ששחט בה לא פריך שישחוט והדר יחתוך דסכין ששוחטין בה רגילין לשומרה שלא תתקלקל ולענין שבת נמי אמר[ח] דכיתד של מחריסה דמי: **לא** ליסחוף אינישׁ כפלי עילוי בישרא. היינו לאחר ניתוח מיד קודם שנלטנן הבשר אבל לאחר שנלטנן אין לחוש כדכתיב (ויקרא ט) וישימו את החלבים על החזות: ולידך

בחדשה. שלא חתכו בה מעולם: **חדשה.** אמאי מיתסרא משום עבודת כוכבים דהא האי סכין לאו עבודת כוכבים עצמה היא אלא משמשי עבודת כוכבים ובין לרבי ישמעאל ובין לר"ע דפליגי בפרק רבי ישמעאל (ע"ז נא:) בעבודת כוכבים עצמה איכא למ"ד אסורה מיד ואיכא למ"ד לכשתעבד כולהו מודו בכלים דאינם אסורים עד שיעבדו עד שיעשו בהם שימוש לעבודת כוכבים: **גווזא.** חתיכות עצים: **ואיבעית אימא אפילו בישנה.** וכגון שליבנה באור ואין כאן איסור שמנונית: **קולף.** בית השחיטה מפני שבלעה שמנונית הסכין: [ג]**מדיח.** במים: **בית השחיטה רותח.** ובלע: **צונן.** כלומר אין חוס בית השחיטה חזק לבלוע ומיהו הדחה בעי שהרי נתקנה בה שמנונית ואע"פ שלא נבלע בבשר הרי הוא בדפנות בית השחיטה שא"א לדופני הסכין בלא שמנונית: **טרידי סימניס לאפוקי דם.** כלומר בהולאת דם הם עסוקים ולא בבליעה: **דוחקא דסכין.** שמשפשפו בבשר בדוחק בלעה. וכיון דלא איפסיק הלכתא ואיסורא דאורייתא הוא עבדינן לחומרא דקי"ל[ו] בשל תורה הלך אחר המחמיר ומ"מ לכתחלה לא ישחוט דהא השוחט קאמר: **סכין טריפה.** ששחט בה טריפה: **בחמין.** לריך להגעילה לסכין מפני שבלעה שמנונית הטריפה: **בצונן.** קסבר בית השחיטה צונן ולא בלע הסכין דלא נתחמם: [ד]**והלכתא אפילו בצונן.** וגבי סכין של היתר הוא דפסק הלכתא להיתרא דלא איתסר בבליעה זו [ה]וקשה הוא לבלוע אלא ע"י רתיחה אבל גבי סכין דאיסורא של עובדי כוכבים בפלוגתא דלעיל לא פסק מפני שהסכין אסורה והבשר רך לבלוע: **בליעא דפרסא ולמיכפריה.** חתיכת בגד ישנה[ז] קשה אספר"א בלע"ז ויפה לקנח: **בליעא.** חתיכה בלויה: **דפרסא.** [ח]כדמתרגמינן מסך הפתח פרסא (שמות לה): **למיכפריה.** לקנחו וחבירו בגיטין (דף נו.) בנבוזרלאדן[ט] ובעי לכפורי ידיה בההוא גברא ובעזרא (א) קרי למזרקיס כפורי (ב) זהב על שם שמקנח בם באלנבעו[י] מן הדס[כ]: **משום דקא בלע.** שמנונית דטריפה אבל אבליעת דם לא חיש שהסכין קשה הוא ואין דם נבלע בו אלא שמנונית שהיא נבלעת בין בדך בין בקשה: **דהיתירא נמי.** כי שחיט בה בהמה כשרה נבעי הגעלה דהא בלעה שמנונית דאבר מן החי קודם גמר שחיטה: **אתא ששוחט בה.** ולא יחתוך בה דבר אחר אלא תפגם ותתקלקל ופעמים שיבא לידי איסור שישחוט בלא בדיקה: **חלבים.** למכור בשוק: **ונתקן חדא.** לחלבים ולבשר ויחתוך בשר ואח"כ חלבים[ל] [ו]: **ואחר כך.** יחתוך בה בשר בבהמה אחת מחמת שהוא טרוד במלאכתו ויסכח ולא יקנח א] ואתי לאחלופי של חלבים בשל בשר ויחתוך בלא קינוח שסבור הוא שהוא סכין של בשר: **היכירא איכא ליה.** עושה בה סימן: **שמא ידיח חלבים.** תחלה ויהיו המים מפוטמות מן השמנונית ע"י שפשוף הידים ואע"ג שהוא לוגן ואחר כך ידבק בדפנות הבשר ואע"ג שאין נבלע בו נדבק הוא מבחוץ: **לא ליסחוף אינישׁ כפלי.** כל הכסלים שחלב הכליות דבוק שם לא יהא כופה אותם על גבי בשר אחר שהחלב מוטל על הבשר ומתחמם וזב על הבשר: **כי תריצי נמי.** כשהן מונחים על הדף כדרכן החלב למעלה הא בלעי כפלי גופייהו מחלב הדבוק בהן: **קרמא.** קרוס טיל"א: **מפסיק.** בין חלב לבשר והוא אותו קרוס שאנו נוטלין מן הכסלים שקורין פלאנק"ש ועב וחזק הוא לכך אסור שחלב נבלע בו אבל אין נבלע כל כך שיהא זב לבשר שתתיו: מעילאי

מעילאי

[א]בחדשה חדשה בין לר' ישמעאל בין לר' עקיבא [ב]משמשי עבודת כוכבים הן ומשמשי עבודת כוכבים [ג]אינן אסורין עד שיעבדו איבעית אימא דפסק ביה גווזא לעבודת כוכבים ואיבעית אימא בישנה שליבנה באור אתמר השוחט בסכין של עובדי כוכבים רב אמר קולף ורבה בר בר חנה אמר [ד]מדיח לימא בהא קמיפלגי דמר סבר בית השחיטה [ה] צונן ומר סבר בית השחיטה רותח לא דב"ע בית השחיטה רותח הוא מאן דאמר קולף שפיר ומאן דאמר מדיח איידי דטרידי סימנין לאפוקי דם לא בלעי איכא דאמרי דב"ע בית השחיטה צונן מאן דאמר מדיח שפיר מאן דאמר קולף אגב דוחקא דסכינא בלע סכין טריפה פליגי בה רב אחא ורבינא חד אמר בחמין וחד אמר בצונן [ו]והלכתא אפילו בצונן ואי איכא בליתא דפרסא למיכפריה לא צריך ולמאן דאמר בחמין מ"ט משום דקא בלעה איסורא דהיתירא נמי בלעה אבר מן החי אימת בלעה לכי חיימא אימת קא חיימא לכי גמרה שחיטה [ז]ההיא שעתא היתירא הוה: אמר רב יהודה אמר רב [ח]הטבח צריך [ט]שלשה סכינין אחת ששוחט בה [י]ואחד שמחתך בה בשר [כ]ואחד שמחתך בה חלבים וליתקן ליה חדא וליחתוך בה בשר והדר ליחתוך בה חלבים גזירה שמא יחתוך חלבים ואחר כך בשר השתא נמי מיחלף ליה כיון דאצרכינהו תרי אית ליה היכרא וא"ר יהודה אמר רב [ל]הטבח צריך שני כלים של מים אחד שמדיח בו בשר ואחד שמדיח בו חלבים וניתקן ליה חדא ונדיח בו בשר והדר נדיח בו חלבים גזירה שמא ידיח חלבים ואח"כ בשר השתא נמי מיחלפי ליה כיון דאצרכיניה תרתי אית ליה היכרא אמר אמימר משמיה דרב פפא [מ]לא ליסחוף אינישׁ כפלי עילוי בישרא דדאיב תרבא ובלע בישרא אי הכי כי [נ]תריצי נמי דאיב תרבא ובלע בשרא קרמא מפסיק מתתאי אי הכי

[א] בחדשה חדשה. שלא חתכו בה מעולם. [ב] משמשי עבודת כוכבים. כלומר שמשתמשים בכלים אלו לעבודת כוכבים. [ג] אינן אסורין עד שיעבדו. כלומר אין אסורים עד שיעבדו בהם שימוש לעבודת כוכבים. [ד] מדיח. מכבס. [ה] צונן. כלומר אין חוס בית השחיטה לבלוע ומיהו הדחה בעי שהרי נתקנה בה שמנונית. [ו] והלכתא אפילו בצונן. כלומר אין בדפנות בית השחיטה שא"א לדופני הסכין בלא שמנונית. [ז] ההיא שעתא היתירא הוה. כלומר אין חוס בית השחיטה לבלוע ומיהו הדחה בעי שהרי נתקנה בה שמנונית. [ח] הטבח צריך. כלומר שחוטה בסכין אחת ומחתכת בסכין אחת ומחתכת בסכין אחת. [ט] שלשה סכינין. כלומר אין חוס בית השחיטה לבלוע ומיהו הדחה בעי שהרי נתקנה בה שמנונית. [י] ואחד שמחתך בה בשר. כלומר אין חוס בית השחיטה לבלוע ומיהו הדחה בעי שהרי נתקנה בה שמנונית. [כ] ואחד שמחתך בה חלבים. כלומר אין חוס בית השחיטה לבלוע ומיהו הדחה בעי שהרי נתקנה בה שמנונית. [ל] ליתקן ליה חדא. כלומר אין חוס בית השחיטה לבלוע ומיהו הדחה בעי שהרי נתקנה בה שמנונית. [מ] לא ליסחוף אינישׁ כפלי עילוי בישרא. כלומר אין חוס בית השחיטה לבלוע ומיהו הדחה בעי שהרי נתקנה בה שמנונית. [נ] תריצי נמי דאיב תרבא ובלע בשרא קרמא מפסיק מתתאי. כלומר אין חוס בית השחיטה לבלוע ומיהו הדחה בעי שהרי נתקנה בה שמנונית.

מעילאי נמי. כי סחיף להו על גבי בשר איכא קרמא מפסיק שאין חלב שאין לו קרום דק מלמעלה: **ממשמשא.** מגיי"ר: **מפתח.** לשון פתות אותה פתים (ויקרא ג): **לכב.** לכתוב שידע לחתוס שמו אילו יש בדין לו לעדות: **שחיטה.** לאמן ידו לכך אפילו שבקי בהלכותיה:

קשר של תפילין. יש בו אומנות שעשוי כמו אות דל"ת שיהא נראה בה שדי השי"ן חקוקה בקמטי התפר כעין שי"ן ורצועה קטנה כפולה [1]ותליה כעין יו"ד והקשר עשוי כעין ד': **הני שכיחן.** תפילין וציצית וברכת חתנים מצויין תדיר הלכך הכל בקיאין בהם ואין צריכין לימוד שמעצמו יהיה בקי בהם: **שהיה דרסה חלדה הגרמה ועיקור.** בפרק השוחט תנן לטולהו שהייה (לקמן נב.) אם שהה כדי שחיטת בהמה כו'. [2] שחט והתיז הראש בצד אחת שלא הוליך והביא היינו דרסה. [3] שחט הוושט ופסק [4]הגרגרת הרי עיקור. [5] או שהחליד את הסכין הוי חלדה כחולדה זו התחובה בחורין. [6] השוחט מתוך הטבעת הוי הגרמה והתם [יח.] מפרש לה ואזיל ולשון הגרמה שמכריע ידו לצאת חוץ ממקום הכשר שחיטה וכמו היה שוקל עין בעין ונתן לו גירומיו [7]גבי הכרעה בבצא בתרא (דף פח:): **טולהו** [8]**תנן.** בתמניתין פרק השוחט [9] שבהמה מתנבלת בהן וכיון שאין בקי בהן פשיטא דאסור לאכול וכי שמואל דאמורא הוא מתני' אתא לאשמועינן שכבר המשנה שנויה ועומדת: **ולא ידע.** אינו יודע שאסור לעשות כן ומאכילה לנו: **אם שהה כדי ביקור.** והוא שיעור שהייה: **לאו כדי ביקור סימנין.** אלמא יש בהן תורת ביקור: **כדי ביקור חכם.** לבדוק הסכין שהטבח צריך להראות הסכין לחכם העיר מפני כבוד החכם כדאמרינן לקמן (דף י:) אע"ג שהטבח בקי בהלכות בדיקה: **אם כן נפיק דבריך לשיעורים.** פעמים שהחכם רחוק מהטבח פעמים שהוא קרוב: **טבח חכם.** שהשוחט תלמיד חכם ואין מופלא בעיר ממנו כלומר לא תלוי השיעור אלא בשהיית בדיקת סכין לחודיה: **לא בדק.** בסימנים [10] מאי: טרפה שחוטה אינה מטמאה כדאמרי' בהעור והרוטב (לקמן קכח:) מן הבהמה [11] מקלת בהמה מטמאה ומקלתה אינה מטמאה ואיזו זו טרפה שנחטה: **נבלה.** דלאו בחזקת שחוטה ממזקינן לה כדרך הוגא [12]בפירקין: **בהמה בחייה בחזקת איסור.** שהרי אסורה משום אבר מן החי הלכך אם עולד ספק בשחיטה ובאת להעמידה על חזקתה שהרי בכל [13]דבר אתה אומר העמד דבר על חזקתו שהיה מתחלה שאין יכול להוציאה ממנה על ידי ספק נמצאת אומר שבהמה זו אסורה שהרי בחזקת איסור היתה תחלה ומספק אתה בא להתירה שמא נשחטה כראוי אל תתירנה מספק עד שיודע לך שנשחטה כראוי: **נשחטה הרי היא בחזקת היתר** [14] **עד שיודע לך בבהמה נטרפה.** ולקמן מפרש מאי נפקא מינה. ובריש דמילתיה קמיפלגי דהשתא עולד לנו ספק בשחיטה שמא לא נשחט הרוג: **מר סבר בחזקת איסור.** הראשון עומדת שלא היתה שחוטה וכיון דבחזקת שאינה שחוטה [15]מוקמית לה הרי מתה ומטמאה: **ומר סבר בחזקת איסור אמרינן.** ולאכילה הוא [16]שנאסרה קודם שחיטה: **לא אמרינן.** שהרי בשר מן החי אינה מטמאה: **וגימא נשחטה הוסרה.** דלשון חזקה לא שייך אלא בדבר ספק דגימא העמד דבר על חזקתו: **דאע"ג דאיתיליד בה ריעותא.** שעולד בה ספק טריפות ספק קודם שחיטה היה בה ויש לתלותו בלאחר שחיטה מוקמינן לה אחזקת היתר דסתם בהמה אינה טרפה ותלינן בלאחר שחיטה וכשרה: **נטל הא ליתנהו.** ולא חזינן בהו שום ריעותא ומאי ספקא איכא: **מי חיישינן שמא במקום נקב.** שהיה בו תחלה אתרמי ליה השתא שהכניס בו שיניו וטרפה דנקבו הדקין אחד משמונה עשר טרפות הוא [לקמן מב.]: **מנקי.** לשון נקביס קרו"ט בלע"ז: שמא

ואידך הני שכיחן. כדאמר (ב"מ דף כט:) תפילין בי בר חבו משכח שכיחי מכאן מדקדק רבינו תם דאין צריך לקשור בכל יום תפילין כשמניחן שרבינו אליהו היה מצריך לקושרן מדקאמר בהקומץ רבה (מנחות לה: ע"פ בתוס' ד"ה משעת) תפילין מאימתי מברך עליהן משעת הנחה ועד שעת קשירה ולרבינו תם נראה דההיא קשירה היינו הידוק שמהדקן סביב לראש כמו (שם דף כו:) שליא קשורה בו וכמו (ע"ז דף ה.) קשורה בו כבלב דאי קשירה ממש וכי בכל יום יצא אצל בר חבו ועוד דברים המונח תפילין (עירובין דף צ:. ושם) משמע דאסור לקשור לקשור קשר של תפילין בשבת משום דהוי קשר של קיימא דקאמרינן ישנות מכניסן זוג זוג אבל חדשות לא ומפרש בגמרא דחדשות קרי שאינן מקושרות ואם היה עשוי לקשור ולהתיר בכל יום א"כ לא הוי קשר של קיימא:

כולהו תנינהו. פירש בקונטרס עקור דתנן שחט את הושט ופסק את הגרגרת ותימה דאין זה שייך להלכות שחיטה דזה פסול מפני שלא שחטו ולא דמי לשאר הלכות שחיטה ויש לומר דאיירי ששחט בסכין פגומה או במגל וזה נקרא פסק את הגרגרת ופסולה הוי משום דאין שוחטין אלא חונקין כדתנן בפירקין (לקמן דף טו:) חוץ מן המגל והמגירה כו' ובהלכות גדולות פירש עקור שנעקר הסימן [1] ושחט חוץ ממקומו ותימה דמה ענין זה להלכות שחיטה והלא לא עשה כלום אלא שהסימן נשמט מאליו ואפילו [2] שחטו בסכין תיפוק ליה מטעם הגרמה ויש לומר דאיירי כשנשמט הסימן ואחר כך שחטו וכולהו תנינהו דקאמר היינו מדתנן בפרק כסוי הדם (לקמן דף פה.) הנוחר והמעקר פטור מלכסות ואם תאמר פשיטא דלא מהניא ביה שחיטה שכבר נטרף ויש לומר לדברי הלכות גדולות לאו טרפה היא אלא שכן הלכה למשה מסיני דאין שחיטה מועלת בסימן שמוט הנשמט חוץ למקום חיבורו בין בושט בין בקנה ואפילו עוף שהכשרו בסימן אחד אם נשמט האחד אין שחיטה מועלת בשני ואם תאמר ולמה אינו מונה בהלכות שחיטה פסק הגרגרת בסכין פגומה כמו שמונה לפירוש הקונטרס ויש לומר דהתם אין כאן שחיטה שאינו אלא חונק ולפירוש הקונטרס ניחא שאינו מונה שמוטה דהלכות גדולות דהוי טרפה ששחטה ואין צריך להזכירו ומיהו לא הוי השתא עקור לפירוש הלכות גדולות מעין שאר הלכות שחיטה שהן בגוף השחיטה ועקור אינו בגוף השחיטה אלא ששוחט סימן שנעקר וגם קצת קשה לשון עוחר ומעקר משמע שאינו אלא מעקר הסימן ואין עושה שחיטה אחרת רק שמיתתו בעיקור כמו בנחירה ואינו כן שבכך לא היה מת ומה שקשה מלקמן [3] לפירוש הקונטרס ומפרק אלו טרפות ולייחד הלכות גדולות אפרש כל אחד במקומו בעזרת השם יתברך: **כדי** ביקור **טבח חכם.** ואף על פי שיש סכין גדולה וסכין קטנה משערינן לכל בהמה בסכין שיש בה כמלא גואר וחוץ לגואר כמלא גואר: **ואסורה באכילה.** משום דרוב פעמים שוחט שפיר ובריא מדאורייתא לא החמירו לעשות נבלה: **אמר** ליה אין חוששין שמא במקום נקב נקב. ואפילו יש שם נקביס הרבה אלא במקום שיניו מסתברא דתלינן כולהו בזאב כי היכי דמכשרינן (לקמן מט.) היכא דממשמשא ידא דטבחא מפתת

מסורת הש"ס

[1] לקמן נב., [2] [לקמן נב.], [3] [נדה לה: וש"נ], [4] ביצה כה., [5] [עיין תוס' יבמות ל: ד"ה אשה וע"ע תוספות ביצה כה. ד"ה בחזקת שהשיגו על פרש"י דהכא], [6] [לקמן מט.], [7] [תוספתא תרומות פ"ז ה"כ], [8] [דף ל:], [9] [דף נב.], [10] [שם], [11] [דף יח.], [12] [לקמן ל: נב. יח.], [13] [ויקרא יח], [14] נ"מ ונשמט. ר"מ, [15] נ"מ שמוט. ר"מ,

הגהות הב"ח

(א) גמ' דאמר רב הונא בהמה: (ב) תוס' ד"ה טולהו וכו' ומה שקשה מלקמן דף כ לפי' הקונט' ומפ' אלו טרפות דף מד וליישב:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] בעין משפט סי' נ"ב טוש"ע י"ד סי' ס' סעיף ג' וסי' כ"ג סעיף ס' וסעיף ב' וסי' כ"ד ס"ק וס"ז וסי"ב יעו"ש כל"ל:

לעזי רש"י

מגיי"ר. למשמש.
קרו"ט. חורים.

מוסף רש"י

בהמה בחייה בחזקת איסור. אבר מן החי, עומדת. ונפקא מינה שאם אירע פסק בשחיטתה נעמידנה על חזקתה ואסורה עד שיודע לך ברור שנשחטה כראוי, ומנשחטה כראוי הרי היא בחזקת היתר, דסתם בהמות אינן טרפות ואם נמצא בה נקב בריאה או בצדי מעיס ויש לתלותו לאחר שחיטה ולהכשיר ובקודם שחיטה ולאסור, העמידנה על חזקתה שהיתה בה קודם שנמצא בה ספק זה ומותרת עד שיודע לך אמת שהיא טרפה (ביצה כה.).

שיטה מקובצת

[א] ורצועי קטנה כפולה תלויה בה כעין יוד: [ב] ופסק את הגרגרת היינו עיקור: [ג] נותן לו גירומיו הכרעות בבבא בתרא: [ד] כולהו תנינהו במתני' פ' השוחט: [ה] לא בדק בסימנים לאחר שחיטה מאי: [ו] כדרב הונא בפירושא דמילתיה הס"ד: [ז] שהרי בכל ספק אתה אומר העמד דבר על חזקתו שהיה מתחלה שאינך יכול: [ח] נשחטה הרי היא בחזקת היתר דרוב בהמות שנשחטו הרי הן בחזקת היתר ולקמן מפ' מאי נפקא מינה: [ט] מוקמינן לה הרי היא מתה ומטמאה: [י] הוא שנאסרת קודם שחיטה: לא אמרינן שהרי בשר מן החי אינה מטמאה נ"ב שבס"י לא נמצא כל זה:

עין משפט נר מצוה

נא א מיי' פ"ז מהלכות מאכלות אסורות הלכה יט:
ב [מיי' פ"ג מהלכות תפילין הלכה יג]:
נב ג ד מיי' פ"ד מהלכות שחיטה הלכה ג ב סמג עשין סג א] טוש"ע י"ד סימן ג סעיף ג [ב ג] וסימן כג סעיף ג:
נג ה מיי' פ"ג מהלכות שחיטה הלכה יב סמג עשין סג טוש"ע י"ד סימן כה סעיף ג:
נד ו מיי' שם הלכה יב:
נה ז מיי' שם הלכה יג טוש"ע י"ד סימן כה סעיף ג בהג"ה:
נו [מיי' שם פי"ג הלכה יג טוש"ע י"ד סימן לט סעיף ב]:
נז ט מיי' פ"ז מהלכות שחיטה הלכה יד סמג עשין סב טוש"ע י"ד סימן כה סעיף ג [וסימן לו סע' ה וסי' כ סעי' ג]:
נח י מיי' פי"ב מהלכות רוצח הלכה ב סמג עשין עט (טוש"ע) [טור] י"ד סימן קנו:

רבינו גרשום

מעילאי נמי קרמא איכא ולא [1] יכול לומר ולא לסחוף: לא איידי דמשמש' וכו'. מיפרכת כלומר ששומטין אותה ולא שומטין קרמא תתאה: ואידך הני שכיחי כלומ' אלו אין צריך ללמוד דהני שכיחן שאנשים אחרים יודעין אית דא' כתב שחיטה ומילה שכיחי בכל עידנא: מאי קמ"ל כולהו תנהי. כלומר והא אמרינן לעיל בודק אם יודע לומר הלכות שחיטה מותר לאכול משחיטתו ואם לאו אסור לאכול משחיטתו: אם שהה כדי ביקור כלומר דיבודק הסימנין כו' לא כדי ביקור חכם לא כדסברת כדי ביקור סימנים אלא שיבודק אותו סכין חכם: אם כן נתת דבריך לשיעורין. כלומר פעמים שהוא עומד בקרוב ופעמים ברחוק וזו היא שעורין: אלא כדי ביקור טבח חכם. טבח עצמו ששחט שהוא חכם: והשתא מתה היא. כלומר נבלה: ומר סבר בחזקת איסור קאמרינן ולא נבלה. ולימא נשחטה הותרה בחזקת היתר. הא קמ"ל דאע"ג דאיתיילידא בה ריעותא כדבעא מיניה ר' אבא [מרב הונא] משום דה בעיא צריך לומר בחזקת היתר עומדת עד שיודע במה נטרפה: נטל הא ליתנהי. כלומר מה אנו יודעין אם נקבן ואם לאו ומשום הכי [2] אמר בחזקת היתר עד שיודע כו'. חיישינן שמא במקום נקב נקב כלומר ואסור שטרפה היתה שנקובה היתה או דילמא דזאב עצמו עשה נקב זה ומותר. אמר ליה לא חיישינן שמא מעיקרא היתה נקובה ומותרת: המנקר. כלומר דאכל בתאנה: באבטיח כמו אבטיחין. חיישינן שמא במקום נקב של נחש

[1] אולי ל"ל ואמאי אמר דלא לסמוך. [2] נראה דל"ל ומשום הכי לא הוי סופרך לומר דבחזקת היתר עומדת.

מעילאי נמי קרמא איכא [א]איידי דממשמשא ידא דטבחא מפתת ואמר רב יהודה אמר רב תלמיד חכם צריך שילמוד ג' דברים כתב שחיטה ומילה ורב חנניא בר שלמיא משמיה דרב אמר [ב]אף קשר של תפילין וברכת חתנים וציצית ואידך הני שכיחן ואמר רב יהודה אמר שמואל [ג]כל טבח שאינו יודע הלכות שחיטה אסור לאכול משחיטתו ואלו הן הלכות שחיטה שהייה דרסה חלדה הגרמה ועיקור מאי קמ"ל כולהו תנינהו לא צריכא ששחט לפנינו ב' וג' פעמים ושחט שפיר מהו דתימא מדאידך שחט שפיר האי נמי שחט שפיר קמ"ל כיון דלא גמר [ד]זימנין דשהי ודרים ולא ידע ואמר רב יהודה אמר שמואל [ה]הטבח צריך שיבדוק בסימנים לאחר שחיטה אמר רב יוסף אף אנן נמי תנינא [ו]ר"ש אומר אם שהה כדי ביקור מאי לאו כדי ביקור סימנין א"ל אביי לא הכי [ז]א"ר יוחנן כדי ביקור חכם א"כ [ח]נתת דבריך לשיעורים אלא כדי ביקור טבח חכם לא בדק מאי ר' אליעזר בן אנטיגנוס משום רבי אלעזר בר' יאי אמר טרפה ואסורה באכילה במתניתא תנא [ט]נבלה ומטמאה במשא במאי קמיפלגי בדרב הונא [י]דאמר[יא] [יב] [יג]בהמה בחייה בחזקת איסור עומדת עד שיודע לך במה נשחטה [יד]נשחטה הרי היא בחזקת היתר עד שיודע לך במה נטרפה מר סבר בחזקת איסור קיימא והשתא מתה היא ומר סבר בחזקת איסור אמרינן בחזקת טומאה לא אמרינן גופא אמר רב הונא בהמה בחייה בחזקת איסור עומדת עד שיודע לך במה נשחטה נשחטה בחזקת היתר עומדת עד שיודע לך במה נטרפה ולימא נשחטה הותרה הא קמ"ל דאע"ג דאיתיליד בה ריעותא כדבעא מיניה רבי אבא מרב הונא בא זאב ונטל בני מעים מהו נטל הא ליתנהו אלא נקב בני מעים מהו נקב הא קא חזינן דהוא נקבינהו אלא נטלן והחזירן כשהן נקובין מהו מי חיישי' שמא במקום נקב נקב או לא א"ל [טו]אין חוששין שמא במקום נקב נקב איתיביה [טז]'ראה צפור המנקר בתאנה ועכבר המנקר באבטיחים חוששין

עקור לפירוש הלכות גדולות מעין שאר הלכות שחיטה שהן בגוף השחיטה ועקור אינו בגוף השחיטה אלא ששוחט סימן שנעקר וגם קצת קשה לשון עוחר ומעקר משמע שאינו אלא מעקר הסימן ואין עושה שחיטה אחרת רק שמיתתו בעיקור כמו בנחירה ואינו כן שבכך לא היה מת ומה שקשה מלקמן [ט] לפירוש הקונטרס ומפרק אלו טרפות ולייחד הלכות גדולות אפרש כל אחד במקומו בעזרת השם יתברך: **כדי** ביקור **טבח חכם.** ואף על פי שיש סכין גדולה וסכין קטנה משערינן לכל בהמה בסכין שיש בה כמלא גואר וחוץ לגואר כמלא גואר: **ואסורה באכילה.** משום דרוב פעמים שוחט שפיר ובריא מדאורייתא לא החמירו לעשות נבלה: **אמר** ליה אין חוששין שמא במקום נקב נקב. ואפילו יש שם נקביס הרבה אלא במקום שיניו מסתברא דתלינן כולהו בזאב כי היכי דמכשרינן (לקמן מט.) היכא דממשמשא ידא דטבחא

[א] אולי ל"ל ואמאי אמר דלא לסמוך. [ב] נראה דל"ל ומשום הכי לא הוי סופרך לומר דבחזקת היתר עומדת.